

§ 25

Delrapport från Äldreboendeutredningen

Remiss från kommunstyrelsen (KS-dnr 320-525/2016)

Beslut

Tjänsteutlåtandet utgör svar på remissen.

Ärendet

Under 2015 tillsatte staden en äldreboendeutredning. Syftet är att tydliggöra hur behovet av olika boendeformer för äldre ska tillgodoses. Staden erbjuder idag boende för äldre i seniorboenden, trygghetsboenden, servicehus och vård- och omsorgsboenden.

Utredningen föreslår bland annat att staden ska erbjuda tre boendeformer för äldre; trygghetsboende med aktivitetscenter, servicehus och vård- och omsorgsboende.

Dessutom föreslås att inriktningen bör vara att senior- och trygghetsboenden, ca 1 500 lägenheter, omvandlas till trygghetsboenden med aktivitetscenter samt att stadsdelsnämnderna ska ansvara för aktivitetscentren.

Förvaltningen anser att aktivitetscenter i nära anslutning till trygghetsboenden är en positiv insats. Anpassade aktiviteter för äldre kan öka känslan av delaktighet, motverka social isolering samt förebygga fysisk och psykisk ohälsa. För att uppnå likvärdighet i staden bör dock förutsättningar och grundkrav tydliggöras. I utredningen uppskattas att stadsdelsnämndernas kostnader för ett aktivitetscenter kan komma att uppgå till 3 mnkr. Förvaltningen anser att denna kostnadsökning ska beaktas i stadens budget.

Ärendets beredning

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning hade redovisat ärendet i ett tjänsteutlåtande från den 11 augusti 2016.

Dnr 1.5.1.-340-2016.

Förslag till beslut

Ordföranden Mia Päärni (S) föreslog att nämnden skulle besluta i enlighet med förvaltningens förslag.

Särskilt uttalande

Vice ordföranden Benjamin Dousa m.fl. (M) lämnade följande särskilda uttalande:

I budget för 2015 lovade den rödgrönrosa majoriteten: ”Staden ska hjälpa alla över 85 år med ett tryggt äldreanpassat boende, till exempel bostadsanpassning eller byte till lägenhet som är tillgänglig. Bedömningen av rätt till servicehus och vård- och omsorgsboende ska också bli mer generös, för att tillgodose dessa

behov.” De förslag som den här utredningen presenterar kommer inte att uppnå det målet. Förslagen kommer inte att leda till att fler äldre i Stockholm får plats på ett boende. För det skulle det krävas en reformerad och generösare biståndsbedömning samt att fler boenden byggs.

Det är övergripande önskvärt att det finns en hög tillgänglighet av anpassade boenden. Först och främst välkomnar vi en höjning av servicenivån på stadens trygghets- och seniorboenden. Vi välkomnar också att man, genom att omvandla alla trygghets- och seniorboenden till trygghetsboenden med aktivitetscentra, gör stadens erbjudande av boendeformer mer lättöverskådligt. Kommunikationen om vilka typer av boenden som finns behöver bli bättre. Med det sagt finns det ett antal oklarheter och brister i utredningens förslag.

Det är oklart exakt vad de föreslagna aktivitetscentren ska göra. Även om det exakta utbudet naturligtvis inte kan specificeras i detalj hade vi gärna sett att det hade varit tydligare var ambitionsnivån ska ligga. Vi ser med stor oro på skrivningarna om att bemanning ska vara garanterad endast på vardagarna. Det är på helgerna, framför allt under storhelger och sommaren, som ensamheten är som mest påtaglig och behovet av aktiviteter som störst. Det specificeras att det är stadsdelarna som ska ansvara för de föreslagna aktivitetscentren, men det är alldeles för otydligt hur innehållet ska erbjudas.

Det är relevant inte bara ur ett kvalitetsperspektiv utan även ekonomiskt. Redan idag visar många stadsdelar på underskott inom äldreomsorgens egna verksamheter. Att upphandla aktiviteterna efter tydliga centrala riktlinjer är grund-läggande för att hålla koll på kostnaden och skapa ett likvärdigt innehåll över hela staden. Vi vill kring detta särskilt betona vikten av att frivilligorganisationer involveras i aktivitetscentren. Aktivitetscentren bör som regel vara tillgängliga för alla äldre, även de som inte bor på trygghetsboendet.

Ett större brukarunderlag kan också göra att det är motiverat att ha aktivitetscentra även på mindre boenden. Stockholms stad kommer att ha långt kvar till målet om att alla över 85 år har rätt till ett tryggt och anpassat boende. Det kommer att krävas stora investeringar för att bygga fler boenden och en politik där man gör det lättare, inte svårare, att få plats.

De föreslagna trygghetsboendena med aktivitetscentra utgör ett steg i rätt riktning men är långt ifrån den enda lösningen. Genom införandet av trygghetsboenden med aktivitetscenter kommer med stor sannolikhet behovet av servicehus att minska. På sikt vore det önskvärt om trygghetsboenden med aktivitetscenter kunde ersätta boendeformen ”servicehus” och att äldre med mer om-fattande vårdbehov istället får plats på vård- och omsorgsboenden. Därför tycker vi det är mycket viktigt att staden i sin boendeplanering tar höjd för att på sikt utöka antalet vård- och omsorgsboenden. För att det ska bli tydligt vilket

syfte de olika boendeformerna har bör en målbeskrivning beslutas om i äldrenämnden för varje boendeform.

Något som även bör ingå i arbetet är frågan om korttidsboenden och hur äldre som uppsökt sjukvård på ett smidigt sätt bör få hjälp att hitta rätt boendeform om ens hälsotillstånd har försämrats. Det är otydligt i delrapporten om dessa förändringar endast ska gälla verksamheter i egen regi, eller samtliga driftformer. Om endast en del av Stockholms boenden ska anpassas, går det emot äldreboendeutredningens övergripande syfte att tydliggöra funktionen för respektive boendeform. Om detta ska gälla även för fristående verksamheter krävs större tydlighet kring kommunens åtagande att finansiera aktivitetscenter.